

Hét Nap

VAJDASÁGI MAGYAR HETILAP

BENNE:

AJÁNDÉK

HETI INTERJÚNK

BENEDEK MIKLÓS
KÖLTŐVEL, MŰFORDÍTÓVAL

HÚSZÉVES
A CMH-IRODA

OTTHON MINDEN
MÁS!

KOSZTOLÁNYI
IS ELJÖTT
FELOLVASNI...

KÖSZÖNJÜK,
IBOLYA!

CSODA SZÉP HELYEK,
ÉPÜLETEK VAJDASÁGBÓL

ÁRA: 50 DINÁR

ISSN 0352-2717
www.hetnap.rs

A közös kulturális emlékezet megtartóereje

Elkezdődött az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark és a zentai Történelmi Levéltár *Élő archívumok – Emlékezzünk a múltra a közös jövőért* (rövidítve LIVES 2) elnevezésű projektuma, mely az Interreg-IPA CBC Magyarország-Szerbia program keretében valósul meg. Fő célja feltárni és összegyűjteni a kulturális örökség azon elemeit, amelyek az országhatár mindkét oldalán azonos gyökerekkel bírnak, és összekötik a résztvevőket. A kezdeményezés folytatása az *Élő archívumok – A közös kulturális örökség ereklyéi* elnevezésű tervezetnek, melyet a két intézmény 2018 és 2020 között realizált.

ÍRTA: TÓTH LÍVIA

A korábbi alkalommal a mezőgazdasági gépek, eszközök kerültek fókuszba, és a levéltári iratok segítségével is a

korszak gazdasági életét, illetve a tárgyak mögött rejlő összképet, folyamatokat, személyes történeteket vizsgálták. Az előzőhöz hasonlóan a jelenlegi együttműködési szakaszban is több jelentős tevékenység valósul meg. A levéltári dokumentumok további széles körű, alapos kutatásával lehetővé válik az eredményeket magában foglaló adatbázis kibővítése. A munkafolyamat három kötet kiadását, könyvbemutatókat, nyílt napok, tudományos konferenciák rendezését, gyermek- és ifjúsági táborok szervezését, vándorkiállítás létrehozását látja elő. Megvalósul az ártéri gazdálkodás és halászat, valamint a fa feldolgozásának és szállításának a bemutatója, a tiszai hajóácsok munkáját prezentáló szabadtéri tárlat felújítása, a kiállítási környezet (tó, növényzet) rehabilitációja.

A felsoroltakból látható, hogy a projektum fő feladata a XIX. és a XX. század fordulóján élő ember természetközeli életmódjának a feltérképezése, különös tekintettel az ártéri gazdálkodásra, a hagyományos halászatra, a fakitermelésre és a hajóépítésre. Az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékparkban felújítanak több szabadtéri tárlatot, illetve újakat alakítanak ki, míg a Zentai Történelmi Levéltár részéről folytatódik a korábban megkezdett kutatás. Az eredményeket levéltárosok, néprajzkutatók, történészek dolgozzák fel, és tárják a nyilvánosság elé különféle eseményeken, illetve promóciós anyagokban, publikációk-

A restaurálásra váró Potyka

ban. Az együttműködésnek köszönhetően a közös kulturális örökségről az elérhető információk mennyisége jelentős mértékben növekszik, valamint a részt vevő intézmények tevékenységi köre is bővül, színesebbé válik.

Kiss Róbert, az ópusztaszeri emlékpark igazgatóhelyettese a program nyitókonferenciáján elmondta, céljuk a régió településeit földrajzi és szimbolikus értelemben is összekötő Tisza folyóhoz kapcsolódó gazdasági tevékenységek hagyományainak minél szélesebb körű megismertetése és ezek bemutatása korszerű muzeológiai eszközökkel.

Projektismertető Ópusztaszeren

Elhangzott, a kibővített és átalakított tárlatokon az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark látogatói megtudhatják, hogyan jutott el a Kárpátokból a fa Szegedig, és miként kapcsolta össze az emberek életét a tutajosoktól a hajóácsokig és a városban dolgozó iparosokig. Az összeállítás a hagyományos halászati eszközöket, a ladikkészítést, a hajó- és bárkatípusokat bemutató elemekkel gazdagodik, és létrehoznak egy, a foggazdálkodást szemléltető terepasztalt is. Jelenleg az emlékparkban látható egy tiszai halásztanya, melyet nemcsak megújítanak, de a környezetét is bővítik a foglalkozás tárgyi eszközeivel. A fejlesztés során létrejön egy kisebb vízfelületű sekély halászhely az egyszerűbb halászati módszerek bemutatására. Mindezek mellett restaurálják a Potykát, az egyetlen fennmaradt haltartó bárkát. A faragott orrdíszük miatt bőgőshajónak is nevezett bárkák szerepe az volt, hogy folyamatosan friss hallal lássák el a szegedieket. A kifogott halakat fajtánként a part közelében kikötött hajó rekeszekre osztott gyomrában tárolták úgy, hogy a jármű lyuggatott oldalán át a folyó vize folyamatosan átáramlott rajta.

Fodor István, a Zentai Történelmi Levéltár igazgatója kifejtette, a következő hónapokban adatgyűjtés, levéltári kutatás folyik majd a szabadkai és a zentai, valamint a Csongrád-Csanád megyei levéltárban. Az eredményeket adatbázisban, két forráskiadványban és egy tanulmánykötetben gyűjtik össze.

A két forráskiadványba a kutatás alapján felépített, webes felületű, bárki számára elérhető, kereshető adatbázis egyszerűsített, szerkesztett változata kerül be. A tanulmánykötet (magyar és szerb nyelven, angol rezümével) a XIX. és a XX. század fordulóján élt ember természetközeli,

környezettudatos, racionális, hosszú távon is fenntartható életmódját mutatja be. A szerzők a lehető legközérthetőbb stílusban kívánják megszólítani az olvasókat, illetve megpróbálják bevezetni az érdeklődőket a közgyűjtemények izgalmas világába.

A tudományos konferenciák mellett helytörténeti pályázatot hirdettek a középiskolások számára, hogy a fiatalok körében is népszerűsítsék a történelmi, néprajzi, helytörténeti kutatásokat, illetve bővítsék a diákoknak a tárgyalt időszakra vonatkozó tudását. A 2022 nyarára tervezett táborokban az általános és a középiskolások a koruknak megfelelő formában ismerkedhetnek meg közös kulturális gyökereik-

kel. Kirándulásokkal, a különféle közgyűjtemények megtekintésével, valamint interaktív bemutatókkal és játékokkal próbálják ezt a generációt minél inkább bevonni a kulturális örökség aktív ápolásába. Az általános iskolások gyerektáborát Ópusztaszeren, míg a középiskolások ifjúsági táborát Zentán rendezik meg.

Kétnyelvű (szerb, magyar) vándorkiállítás is összeállítanak, melynek anyagát először a jövő ősszel az emlékparkban láthatja a közönség, majd eljut mindazokba az intézményekbe, amelyekben a kutatás folyik.

A Zentai Történelmi Levéltár szakmai, tudományos munkája publikációs és kiadói tevékenységgel párosul, valamint igyekszik tudatosítani és elfogadtatni a kulturális örökség, illetve a kutatói munka jelentőségét. Az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark nemcsak a kulturális emlékek és a szellemi örökség megőrzésében tölt be aktív szerepet, hanem a modern múzeumi technika, a múzeumpedagógia alkalmazásában is. A zentai partner szerepe az együttműködésben, hogy megadja a módszertani és a kutatási háttérrel a projektum lebonyolításához, míg Ópusztaszeren arra a húszéves tapasztalatra alapoznak, amelyet a történelem átfogó és interaktív bemutatásában szereztek. Természetesen mindkét intézmény szándéka, hogy ezzel a kezdeményezéssel is vonzó turisztikai tartalmat alakítson ki a nagyközönség számára.

A 2022 novembere végéig tartó *Élő archívumok – Emlékezzünk a múltra a közös jövőért* (LIVES 2) projektum teljes költségvetése 202 163 euró. A www.ipalives.com honlapon naprakész információk találhatóak az Élő archívumok programjairól, a részt vevő partnerekről, az elért eredményekről, illetve a tervezett eseményekről. ◆